

KÚRIA

Knk.IV.37.389/2015/3.szám

A Kúria a dr. Tordai Csaba ügyvéd által képviselt szervezőnek, a Nemzeti Választási Bizottság ellen, aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítése kapcsán meghozott 63/2015. számú határozatának felülvizsgálata tárgyában, nemperes eljárásban, meghozta az alábbi

v é g z é s t:

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 63/2015. számú határozatát helybenhagyja.

Kötelezi a szervezőt, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 10.000 (tízezer) forint eljárási illetéket.

A végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

1. A Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) a 63/2015. számú határozatában megtagadta a szervező által 2015. március 13-án benyújtott aláírásgyűjtő ív hitelesítését, amelyen a következő kérdés szerepelt:

„Egyetért-e Ön azzal, hogy a társadalombiztosítási egyéni számlákon kerüljenek feltüntetésre a 2012. december 31-ét megelőző időszakra bevallott nyugdíjjárulék összegére vonatkozó adatok?”

2. Az NVB a népszavazás kezdeményezéséről az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (továbbiakban Nsztv.) 11. §-ára alapítottn vizsgálta a kérdés hitelesíthetőségét. Indokolásában megállapította, hogy a kérdés hitelesítése az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés b) pontjába ütközik tekintettel arra, hogy a kérdés a társadalombiztosítás ellátásairól és a magánnyugdíj jogosultakról, valamint szolgáltatások fedezéséről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 4. § 1) pontja értelmében járuléknak minősülő fogalommal áll összefüggésben. Emellett a kérdésben említett társadalombiztosítási egyéni számla tartalmát a társadalombiztosítási ellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 96/A. §-a határozza meg. Így a kérdés alapján tartott eredményes és érvényes népszavazás esetében az Országgyűlésnek járulékról szóló törvények (Tny. és Tbj.) rendelkezéseit kellene módosítania, ami az Alaptörvény értelmében

kizárt tárgykörbe tartozik.

3. Az NVB indoklásában részletesen foglalkozott a nyugellátások alapját képező bevételek és jövedelmek, a szolgálati idővel kapcsolatos adatok, információk bevallásának, nyilvántartásának kötelezettségét rendező szabályozásokkal 1954-től a Tny. hatályos szabályozásig.

A történeti elemzésből arra a következtetésre jutott, hogy a kérdés hitelesítése az Nsztv. 9. § (1) bekezdésébe ütköző eredményre vezetne, mivel az sérti a választópolgári és jogalkotói egyértelműsége vonatkozó kritériumát azzal, hogy a kérdés nem határolja be az új adattartalom nyilvántartásának kezdő időpontját. Emellett az NVB utalt a kérdés megtévesztő jellegére is, mivel a kérdés - szemben a Tny. 96. § (1) és (2) bekezdéseivel - azt a látszatot kelti, hogy a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervek - szemben a valósággal - csak 2012. december 31-ét követően bevallott kötelezettség-teljesítéseket tartanak nyilván.

Az NVB sérülni látta a jogalkotói egyértelműséget is arra hivatkozással, hogy érvényes és eredményes népszavazás esetében az Országgyűlés számára nem meghatározott az a dátum, amikortól az adatokat a társadalombiztosítási egyéni számlán fel kellene tüntetni. Az 1988. január 1. előtti időszak vonatkozásában az adatnyilvántartási kötelezettség lehetetlen célra irányulna, mivel a legtöbb foglalkoztatott esetében ezen adatok jogszabályi kötelezettség hiányában nem állnak rendelkezésre. Az NVB utalt arra is, hogy a Tny. 2013. január 1-jétől hatályos 96/B. §-a adategyeztetési eljárást ír elő valamennyi foglalkoztatott és valamennyi foglalkoztató esetében, amelynek végrehajtása azonban még folyamatban van.

A jogalkotói egyértelműséget érintően hivatkozott az NVB arra is, hogy a kérdés „bevallott” nyugdíjjárulék fordulata félrevezető.

Egyértelműség hiányában az NVB a kérdés hitelesítésére nem látott lehetőséget.

4. A szervező felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, amelyben az NVB határozatának Nsztv. 30. § (1) bekezdése alapján történő megváltoztatását és a népszavazási kérdés hitelesítését kérte.

A felülvizsgálati kérelmét részben azzal indokolta, hogy a kérdés a nyugdíjjogosultsággal összefüggő eljárási szabályok módosítására irányult. Nem érinti a közteher-kötelem alapját, a járulékfizetés mértékét és az azzal összefüggő esetleges mentességeket, kedvezményeket. Következésképpen az eredményes népszavazáson alapuló jogalkotás a költségvetési bevételi forrásokra egyáltalán nem hat ki, e tekintetben a Tny., illetve Tbj. hivatkozott szabályainak módosítása nem válna szükségessé. Ezért álláspontja szerint az NVB alaptalanul hozta összefüggésbe a kérdést az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés b) pontjával.

5. A szervező érvelése szerint az egyértelműségi követelményből nem következik az, hogy a népszavazási kérdésnek az érintett tárgykörre egészében kiterjedő, normaszöveg pontosságú szabályozási tartalommal kell rendelkeznie. Önmagában ezért az, hogy a kérdés nem határozza meg a bevallott nyugdíjjárulékokkal összefüggő

adatszolgáltatás társadalombiztosítási egyéni számlákon történő feltüntetésének kezdő időpontját, nem eredményezi a választópolgári, és a jogalkotói egyértelműség sérelmét.

A szervező álláspontja szerint a „bevallott” fordulat sem lehet akadálya a kérdés hitelesítésének, hiszen a társadalombiztosítási egyéni számlán való feltüntetés esetén csak olyan adatot kell a társadalombiztosítási egyéni számlára rávezetni, amelyek ténylegesen az állami szervek rendelkezésére állnak. Következésképpen amely adatok nem állnak ténylegesen az állami szervek rendelkezésére, azoknak a számlán való feltüntetésére a kérdés sem terjedt ki.

II.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

1. A Kúria az NVB határozatát az Nsztv. 30. § (1) bekezdése - figyelemmel az Nsztv. 11. §-ára is - szerinti hatáskörében eljárva, nemperes eljárásban, az Alaptörvény védelme érdekében, elsődlegesen a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel vizsgálja felül.

2. A Kúria előjáróban utal arra, hogy a magyar nyugdíjrendszer 1997-től fokozatos átalakuláson ment át. Azt 1998-tól az úgynevezett vegyes rendszer (biztosítási elemekkel vegyes társadalombiztosítási rendszer mellett létrehozott tőkevárományosi, avagy tőkefedezeti elven működő rendszer) kialakítása és működtetése, majd pedig 2010-ben a magánnyugdíjpénztárak átalakítása és önkéntessé tett működtetése mellett, a társadalombiztosítási rendszer módosított szabályozási koncepciójának megvalósítása jellemzett.

3. A Tny. mai rendszere a születési évtől függően fokozatosan, korosztályonként egységes jelleggel határozza meg a társadalombiztosítási nyugdíjra jogosító öregségi nyugdíjkorhatárt. A költségvetési finanszírozottság mellett további jellemzője az, hogy a nyugellátás összecszerúsége minden biztosított esetében egységes elvek alapján, a Tbj.-n alapuló járulékfizetési kötelezettség teljesítéséhez, a kereset és jövedelem összegéhez, valamint az elismert szolgálati időhöz igazodó számításon alapul. Az önkéntességen alapuló öngondoskodást kiegészítő szerepre szorítva, az állam az Alaptörvény XIX. cikk (4) bekezdése értelmében, figyelemmel a 40. cikkben foglaltakra is, a Tny.-ben intézményesített, társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer működtetését vállalva garantálja az időskorúak megélhetését.

4. A Tny. 2012. március 12-től hatályos, módosított 96/A. §-ában valamennyi biztosítottra kiterjedően létrehozta a társadalombiztosítási egyéni számlát. A társadalombiztosítási egyéni számla nem a társadalombiztosítási saját jogú nyugellátás anyagi alapja, hanem a társadalombiztosítási szerv számára 1988-tól kezdődően rendelkezésre álló adatok egy részének egyéniesített adatbázisa.

5. Az Nsztv. 9. § (1) bekezdése értelmében „[a] népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni (...)”.

Az Alkotmánybíróság által 2001-ben [51/2001. (XI. 29.) AB határozat] kidolgozott egyértelműségi teszt értelmében az NVB - és a felülvizsgálat során a Kúria - mérlegeli a népszavazási kérdés választói egyértelműségét.

A népszavazáshoz való jog - mint alanyi jogként érvényesíthető politikai alapjog - garanciája a felteendő kérdés egyértelműsége. Ebben a körben vizsgálendő az egyértelmű megválaszolhatóság, aminek viszont feltétele az, hogy a népszavazásra feltenni szándékozott kérdés egyféleképpen legyen érthető.

A választói egyértelműség követelménye szükségképpen magában foglalja azt, hogy a kérdés feleljen meg a magyar nyelv nyelvtani szabályainak, de pusztán azzal nem azonosítható: lényege, hogy a választópolgárok jól értsék, lássák át a kérdés lényegét, érdemét és jelentőségét azért, hogy tudatosan, átgondoltan tudják leadott szavazataikkal az Országgyűlés jogalkotói munkáját meghatározni.

A jogalkotói egyértelműség akkor áll fenn, amennyiben az Országgyűlés számára az érvényes és eredményes népszavazásban foglalt döntés alapján eldönthető, hogy van és milyen tartalommal törvényalkotási kötelezettség.

6. A hitelesíteni kért kérdés arra irányul, hogy az Országgyűlés a társadalombiztosítási egyéni számlán a hatályos szabályozás, azaz a biztosított után 2012. december 31-ét követő időszakban bevallott járulékokhoz képest [Tny. 96/A. § (1) és (2) bekezdése], az azt megelőző időszak adatai is jelenjenek meg.

A további adatok egyéniesített nyilvántartása, valamint a társadalmi szolidaritásra és a biztosítási elvre alapozott nyugdíjrendszerben a nyugdíj alapjának és összegének megállapítása között nincs összefüggés. Ugyanakkor az adattartalom bővítése ennek ellenkezőjét, azt a hamis látszatot kelti a választópolgár számára, hogy a 2012. december 31-et megelőző időszakban a biztosított után bevallott nyugdíjjárulék pusztán nyilvántartása anyagi jogi jogosultságokhoz vezet a biztosított javára.

7. Mindemellett a kérdés az Országgyűlés számára sem teremt egyértelmű helyzetet azzal, hogy nem határozza meg azt az időpontot, amelytől kezdődően a bevallott járulékok egyéniesített nyilvántartását szabályoznia kellene. Szemben a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal, a Kúria álláspontja szerint az adattartalom bővítésének kezdő időpontja nem elhanyagolható részletszabály akkor, amikor az érvényes és eredményes népszavazás a törvényalkotót éppen a hatályos törvényi időpont módosítására kívánja szorítani. A népszavazás esetében a törvényalkotó parttalan jogalkotási kötelezettséggel állna szemben.

A Kúria a hamis látszat keltésére alkalmas és a jogalkotói bizonytalanságot magában foglaló kérdés hitelesítésére nem látott módot. Megállapította tehát, hogy az NVB határozata az Nsztv. 9. § (1) bekezdésében foglaltak helyes értelmezésével, jogszerűen

Knk.IV.37.389/2015/3.szám

utasította el a népszavazásra feltenni szándékozott kérdés hitelesítését.

8. Az illetékről a Kúria az illetékekről szóló - módosított - 1990. évi XCIII. törvény 43. § (7) bekezdése megfelelő alkalmazásával határozott.

9. A Kúria az NVB kérdés hitelesítését megtagadó határozatát helybenhagyta, ezért határozatáról az Nsztv. 30. § (4) bekezdése értelmében - határidőben - közleményt tesz közzé a Magyar Közlönyben.

A jogorvoslatot az Nsztv. 30.§ (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2015. június 24.

Dr. Kalas Tibor sk. a tanács elnöke, Dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó sk. előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő